Pääesikunta
Suunnitteluosasto
Kenraalimajuri Janne Jaakkola

LAUSUNTO

Eduskunnan hallintovaliokunnalle 22.10.2021 (Asia: VNS 4/2021 vp Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta)

Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta

Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta käsittelee turvallisuutta laajan turvallisuuskäsitteen mukaisesti. Selonteossa esitetään sisäisen turvallisuuden nykytila ja päämäärä sekä huomioidaan kansallisten muutosilmiöiden lisäksi myös globaalien haasteiden vaikutukset Suomen turvallisuuteen. Selonteko korostaa ennaltaehkäisyn merkitystä kehittyvässä uhkaympäristössä, josta nostetaan esiin keskeisimpiä sisäisen turvallisuuden laajamittaisia häiriöitä sekä tunnistetaan sisäiseen turvallisuuteen liittyviä muutosvoimia. Selonteon tarkastelujen aikajänne ulottuu vuoteen 2030 asti.

Selonteko vahvistaa sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden läheistä kytkentää, joka tunnistetaan vastavuoroisesti ulko- ja turvallisuus- sekä puolustuspoliittisissa selonteoissakin.

Suomessa viranomaisyhteistyö on kiinteä osa valtionhallinnon jokapäiväistä toimintaa. Toimintamalli on dokumentoitu määräajoin päivitettävässä Yhteiskunnan Turvallisuusstrategiassa. Koronapandemiastakin saadut havainnot tukevat ennakkoon sovittujen, harjoiteltujen ja testattujen järjestelyjen merkitystä.

Puolustusvoimien toisena lakisääteisenä tehtävänä on muiden viranomaisten tukeminen ja siihen kuuluen virka-apu yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi, terrorismirikosten estämiseksi ja keskeyttämiseksi sekä muuksi yhteiskunnan turvaamiseksi sekä pelastustoimintaan osallistuminen antamalla käytettäväksi pelastustoimintaan tarvittavaa kalustoa, henkilöstöä ja asiantuntijapalveluja. Puolustusvoimien suorituskyvyt ovat selonteon hengen mukaisesti yhteiskunnan käytössä onnettomuuksien, häiriöiden tai rikosten sattuessa. Puolustusvoimat ylläpitää jatkuvaa valmiutta tehtäviinsä, harjoittelee viikoittain ja toteuttaa yhteistoimintaa muiden viranomaisten kanssa säännöllisesti.

Suomeen kohdistuvaa hybridivaikuttamista, jota Puolustusvoimat nimittää laaja-alaiseksi vaikuttamiseksi, käsitellään sisäisen turvallisuuden selonteossa Puolustusvoimien kannalta riittävästi ja realistisesti. Puolustusvoimien määritelmän mukaan laaja-alainen vaikuttaminen pitää sisällään hybridivaikuttamisen, mutta uhkakuvaan sisältyy myös avoin sotilaallinen voimankäyttö osapuolten välillä. Laaja-alainen vaikuttaminen on usein pitkäkestoista, suunnitelmallista ja eri keinoja yhdistelevää yhteiskunnan haavoittuvuuksia hyödyntävää toimintaa, jota tehdään jo normaalioloissa. Laajan keinovalikoiman vuoksi sitä voi olla vaikea tunnistaa, sillä vaikuttaja pyrkii itselleen edullisten olosuhteiden luomiseen ja omien päämääriensä edistämiseen käyttämällä keinoja, jotka soveltuvat parhaiten kuhunkin tilanteeseen. Tavoitteena on kohdevaltion puolustuskyvyn horjuttaminen esimerkiksi aiheuttamalla epävarmuutta väestön keskuudessa ja heikentämällä maanpuolustustahtoa ja valtion poliittisen johdon toimintakykyä. Menestyksellinen vaikuttamiseen vastaaminen edellyttää usean hallinnonalan ennakointia, varautumista ja yhteistyötä sekä säännöllistä harjoittelua.

Puolustusvoimat kohtaa sisäisen turvallisuuden selonteossa esiin nostetun yhteiskunnan eriarvoistumisen ja siihen liittyvät sosiaaliset ongelmat päivittäin varusmiespalveluksen ja naisten vapaaehtoisen asepalveluksen kautta. Asevelvollisuuteen perustuva puolustusratkaisumme edellyttää korkeaa maanpuolustustahtoa, jota erilaiset yhteiskunnalliset ongelmat haastavat. Toisaalta voidaan todeta asepalveluksen integroivan sen suorittaneita syvemmin osaksi suomalaista yhteiskuntaa. Tältäkin osin ulkoisen ja sisäisen turvallisuuden väliset yhteydet ovat tiiviit.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Pääesikunta
PL 919, FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Kasarmikatu 17
00131 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0299 800 (vaihde)
Internat. +358 299 800

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo.pe@mil.fi
www.puolustusvoimat.fi

Pääesikunta
Suunnitteluosasto
Kenraalimajuri Janne Jaakkola

LAUSUNTO

Viranomaisten toimintamahdollisuuksia ja kykyä vastata laaja-alaiseen vaikuttamiseen tulee Suomessa edelleen kehittää. Tämä edellyttää toimivaltuustarkastelua ja säädösvalmistelua. Asia on nostettu esiin sisäisen turvallisuuden selonteon lisäksi mm. kyberturvallisuuden kehittämisohjelmassa ja puolustus-selonteossa. Turvaamalla pitkäjänteisesti eri turvallisuustoimijoille riittävät ja suunnitelmalliset resurssit varmistetaan moniulotteisiin uhkiin vastaaminen ja viranomaisten välisen kansallisen ja kansainvälisen yhteistyön kehittyminen.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Pääesikunta
PL 919, FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Kasarmikatu 17
00131 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0299 800 (vaihde)
Internat. +358 299 800

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo.pe@mil.fi
www.puolustusvoimat.fi